

РАДОСЛАВ ЈОВАНОВИЋ

Сећање на рад омладине Мионице у јесен 1944. године

У општем одушевљењу које је обухватило читаву Колубару са ослобођењем овог краја, омладина Мионице је била онај стожер који је на својим плећима носио значајан део задатака у обнови и изградњи земље, оснивању омладинских, скојевских и других организација и организовању друштвено — политичког и културног живота у тадашњем колубарском срезу.

Мионица је ослобођена 11. септембра, а већ неколико дана касније основани су омладински актив УСАОС-а и скојевске организације. Скојевски актив основао је инструктор Окружног комитета СКОЈ-а Драган Бурић. Секретар актива био је Радослав — Рале Јовановић, а његови чланови Миодраг — Сићко Мићановић, Бранка Грујић, Добрија Топаловић и Ружа Прокић. Ова скојевска група, заједно са омладинским активом, одиграла је значајну улогу у окупљању најширих кругова омладине, ширењу идеја НОБ, организовању политичког и културног живота.

Просторије омладинске организације налазиле су се у некадашњој Женској радничкој школи. Ту су се свакодневно одржавали састанци и договори, припремане приредбе и разне акције. У недостатку већих погоднијих просторија коришћене су кафане Видоја Обрадовића и других угоститеља за давање приредби и одржавање политичких конференција.

У првим данима по ослобођењу, у недостатку штампе, хватали смо вести Радио Москве, Лондона, Слободне Југославије, умножавали и делили народу. Читава варошица била је исписана антифашистичким и другим паролама. Сви су радили и доприносили колико су могли и готово да није било младића или девојке који је остао по страни.

У организовању скојевске и омладинске организације у колубарском срезу велику улогу одиграла је Љубица Ножица, а посебно Миленко Топаловић. Љубица Ножица, која је дошла из Ваљева била је први секретар Среског комитета СКОЈ-а који је формиран у октобру 1944. године. Чланови Среског комитета СКОЈ-а су били Радослав — Рале Јовановић, Светислав Ускоковић, Момчило Смиљанић, Боривоје Филиповић и Рада Тасић. Касније је Срески комитет про-

ширен новим члановима како се ширила скојевска организација и искрсавали нови задаци. По одласку Љубице Ножице секретар Среског комитета СКОЈ-а постао је Радослав Јовановић.

Октобар и новембар 1944. године протекли су у веома живом раду на организовању скојевских и омладинских актива, народне власти и друштвено — политичких организација. Тадашњи секретар Среског комитета КПЈ Миленко Топаловић у договору са Среским комитетом СКОЈ-а организовао је културно — политичку екипу у којој се налазило око 30 младића и девојка из Мионице. Њен задатак је био да са пригодним културним програмом обиђе сва села у колубарском срезу. Из дана у дан одржаване су приредбе и политички састанци у селима. Пре почетка приредбе обично је неко од нас омладинца одржао политички говор о значају и циљевима народноослободилачке борбе а онда је приказиван културно-уметнички програм. По завршетку приредбе оснивали смо омладински актив. За време ових посета селима оснивали смо и скојевске организације, пошто смо претходно разговарали с провереним симпатизерима народноослободилачке борбе и младићима који имају услове да буду скојевци.

Ове приредбе су се претварале у права народна славља. Сељаци су нас свуда одушевљено дочекивали, приредбе су биле одлично посећене. За одржавање програма користили смо сеоске кафане, школе или веће куће. Нико није осећао умор, иако није било предаха, јер су приредбе одржаване сваке вечери, пошто смо се селили из села у село. Спавали смо обично на поду прострвеном сламом, понека од девојака можда би добила и кревет, али никоме то тешко није падало. Све се заборављало у сусрету са одушевљеним људима који су први пут осећали нови живот у слободи после четворогодишње окупације. Нарочито смо били одушевљено дочекивани у селима Цветановцу, Бошњановићу, Јајчићу и другима у близини пруге Бабајић — Љиг која су за време рата сарађивала са партизанским групама које су кружиле у овим селима.

Крајем новембра одржана је и оснивачка конференција Среског одбора УСАОС-а. За председника је изабран Радослав Јовановић. Већ смо тада имали чврсту омладинску и скојевску организацију. Свако село је имало одбор УСАОС-а а ретко где да нисмо имали скојевски актив.

Пошто су у то време још вршљале четничке групе на овом терену, то су сви мушкарци у културно — политичкој екипи били наоружани, а придодато нам је и неколико војника из Команде места. Једном приликом када смо одржавали приредбу у Кадиној Луци, стигло нам је обавештење да ће туда проћи једна група четника. Приредба се није смела одлагати ниш народ заплашивати. Одвојили смо неколико младића, који нису учествовали у програму, и они су заједно са војницима из команде места организовали стражу спремни да дочекају четнике ако наиђу. Међутим, они нису наишли. И у неким другим селима, где је постојала опасност од евентуалних четничких напада, организовали смо страже у близини просторија у којима се одржавала приредба.

Омладинска и скојевска организација биле су способне да организују разноразне акције. Организовање прве омладинске бригаде за сечу дрва на Руднику било је успешно спроведено, а одмах затим и бригаде за сечу дрва на Црном Врху код Бора. Прикупљена је велика количина намирница и одеће за војску а и за пружање помоћи сиромашнијим грађанима. Већ је функционисао и Срески народно-ослободилачки одбор чији је председник био Тихомир Смиљанић, а пре тога су формиран народноослободилачки одбори по селима.

Срески комитет СКОЈ-а и Срески одбор УСАОС-а налазили су се у згради трговца Жике Кандића. Чланови ових руководства хранили су се из војничког казана. Нико није имао никаквих принадлежности. Сваки члан руководства добио је по једне опанке и то је било све. Једино превозно средство је био један бицикл, својина Свете Ускоковића. Ишли смо пешице и по 25 километара до Славковице, а велика привилегија је била кад би неко дошао на ред за бицикл.

Омладина колубарског среза послала је своју делегацију и на конгрес УСАОС-а Србије који је одржан новембра 1944. године у Београду. У тој делегацији су из Мионице, поред осталих, били Радослав Јовановић, Косара Драгићевић и Добрија Топаловић.

У том захукталом политичком и културном раду нису заобинђена ни насеља Рома. Тако смо у насељу Рома на Милавцу имали скојевску и омладинску организацију и одличан хор са оркестром. Хор је дао више приредби у Бабајићу, Љигу и другим околним селима.

Кад се говори о великом доприносу омладине Мионице народноослободилачкој борби, не могу се заборавити ни млади који су дали своје животе у борби за бољу будућност, као што су браћа Антоније и Душан Крстић, Боривоје Максић, Павле Шутулић, Ширга Петровић и други. Не могу се заборавити ни стари револуционари Милош Милићевић, Тика и Љубинка Марић, Милан Станишић и Милан Стојановић који су, упркос терору режима и полиције, између два рата непоколебљиво ширили комунистичке идеје и у народноослободилачкој борби погинули од руку окупаторских помагача, четника. Идеје за које су се борили ови револуционари нису остале без одјека.